Warszawa, 25 czerwca 1888 r. № 26 Dnia 13 czerwca 1888 roku.

KORRESPONDENT

ROLNICZY . HANDLOWY I PRZEMYSŁOWY.

WYCHODZI JAKO PISMO DODATKOWE BEZPŁATNE PRZY „GAZECIE WARSZAWSKIÉJ.“

Doświadczenia nad uprawą pszenicy i jęczmienia.

Od lat pięćdziesięciu prawie hodują Lawes i Gilbert, dwaj sławni rolnicy angielscy, na tych samych polach, nawożonych regularnie w ten sam sposób, te same gatunki roślin: zboże, rośliny pastewne, łąki i t. p. W ten sposób uczeni ci i cierpliwi badacze doszli do tego, iż z niejaką pewnością mówić mogą o wpływie, jaki wywierają warunki klimatyczne oraz nawóz na wydajność roli. Dzięki tym długoletnim doświadczeniom nad uprawą zboża po zbożu, roślin pastewnych po roślinach pastewnych i t. d., mogli owi rolnicy angielscy, przyjmując przeciętną średnią i uwzględniając warunki meteorologiczne, wskazać hodowcom zboża prawdopodobne sprzęty, na jakie liczyć mogą w pewnym szeregu lat, używając takich a takich nawozów. Pomijając wskazówki tyczące się uprawy innych gatunków zboża, zajmiemy się w niniejszym artykule doświadczeniami, zebranemi przez wyżéj wymienionych angielskich rolników na polu hodowli pszenicy i jęczmienia.

Pola doświadczalne w Stackyard (pod zarządem pp. Lawes'a i Guilbert'a), są podzielone dla każdéj rośliny na jedenaście parcelli, nawożonych w następujący sposób (ilości nawozu obliczone na hektar): Parcella I, bez nawozu. Parcella II, 224 kilogramy siarczano-amoniaku. Parcella III, 308 kilogramów azotanu sody. Parcella IV, nawóz mineralny (bez azotu) składający się z następującéj mieszaniny (na hektar): 224 kilogramy siarczanu potażu, 112 kilogramów siarczanu sody, 112 kilogramów siarczanu magnezyi i 440 kilogramów wapna. Parcella V, nawóz mineralny (jak pod IV) z dodatkiem 224 kilogramów soli amoniakalnych, rozsianych na wierzch. Parcella VI, nawóz mineralny z dodatkiem 308 kilogr. azotanu sody na wierzch. Parcella VII, bez nawozu. Parcella VIII, parcella ta uprawiona w jednym kawale od r. 1877 do r. 1881, równie jak parcella IX, została równie jak ta ostatnia po r. 1881 podzieloną na dwie części (VIII a i VIII b). Połowa VIII a otrzymała w roku 1882 nawóz mineralny bez dodatku, połowa zaś VIII b nawóz mineralny z dodatkiem 448 kilogr. soli amoniakalnych na hektar. W r. 1883 otrzymała parcella VIII a dodatek soli amoniakalnych, parcella zaś VIII b nic, i tak kolejno w latach następnych. Ten sam system przyjęto przez nawożenie parcelli IX, z tą jednakowoż różnicą, iż w miejsce soli amoniakalnych używano 616 kilogr. azotanu sody na hektar.

W następującéj tabelli unaoczniony jest przeciętny sprzęt ziarna i słomy pszenicy w dziesięciu latach od roku 1877 do r. 1886; sprzęt słomy obliczony jest w kwintalach metrycznych, sprzęt ziarna w hektolitrach, których średnia waga waha się pomiędzy 70 a 73 kilogramami.

Sprzęty przeciętne pszenicy z hektara (1877—1888):

Numer parcelli	Sprzęty najwyższy hektolitr.	Sprzęty najniższy hektolitr.	Sprzęt średni pomiędzy najwyższym a najniższym hektolitr.	Sprzęt przeciętny hektolitr.	Sprzęt słomy kwintali
I	22,98	8,62	15,90	15 09	22,14
VII	23,59	6,74	15,35	15,63	21,50
IV	25 33	9,32	17,34	15,90	22,91
II	36,20	10,38	23,26	22,81	31,07
III	36,83	9,43	23,17	21.65	31,69
V	41,40	11,57	26,59	28 29	40,17
VI	40,60	12,57	26.59	29,10	43,48
VIII b	43,93	24,25	33 04	34,85	52,88
VIII a	29,19	11,95	20,57	18,32	22,24
IX b	45,80	23,45	34,67	33,41	55,55
IX a	19,67	10,97	15,35	15,36	21,50

W powyższych doświadczeniach zasługuje na uwagę równa prawie ilość przeciętnych sprzętów, otrzymana z parcelli bez nawozu od r. 1877, i parcelli, które otrzymały nawóz fosforny i potassowy, lecz bez azotu. Parcella I i VII (bez nawozu) wydały przeciędiowo 15,36 hektolitrów ziarna i 21,82 kwintali słomy. Parcelle IV i IX a, którym dostarczano w owém dziesięcioleciu doświadczeń obfity nawóz w kwasie fosfornym, potassu, wapnia i magnezyi, nie wydały znaczniejszego sprzętu, niż parcelle bez nawozu, a mianowicie sprzątnięto z nich 15,36 hektolitrów ziarna i 22,20 kwintali słomy.

Z drugiéj strony parcelle II i III, które otrzymały tę samą ilość azotu, pod dwiema odmiennemi formami, a mianowicie ammoniaku i azotanu, ale bez nawozu mineralnego, wydały prawie równy sprzęt przeciętny: 23,26 hektol. (ammoniak), 23,17 hektol. (azotan) ziarna, 31,07 kwintali i 31,69 kwintali słomy. Dodatek więc azotu w formie soli amoniakalnych i azotanu, bez dodatku fosforu i potassu, zwiększył sprzęt prawie o 6 hektolitrów ziarna i 10 kwintali słomy na hektarze.

Wreszcie użycie nawozu mineralnego w połączeniu ze składnikami azotowemi podniosło bardzo znacznie sprzęt ziarna i słomy, przyczém stwierdzić jednakowoż niepodobna przewagi jednéj z powyższych dwóch form azotu, nad drugą. Sprzęt przeciętny dziesięcioletni z parcelli, nawożonych ammoniakiem (V i VIII b) wynosił 31,57 hektolitrów ziarna i 46,52 kwintali słomy, sprzęt parcelli z azotanem (VI i IX b) 31,25 hektolitrów ziarna i 49,49 kwintali słomy; w ogóle więc trzy kwintale słomy na korzyść azotanu.

Prócz tego zwrócić należy uwagę na ogromną różnicę sprzętów, wynikającą z wpływów meteorologicznych. Różnica ta dosięga 29,73 hektolitrów w parcelli V, a 28,03 w parcelli III. Widzimy ztąd, jak znaczny jest wpływ warunków klimatycznych na sprzęt jednéj i téj samej rośliny, uprawianéj w tych samych warunkach pod każdym innym względem.

Różnice te jednakowoż, aczkolwiek bardzo znaczne, mniéj się uwydatniają przy uprawie jęczmienia, niż pszenicy. Pochodzi to ztąd, iż siejemy jęczmień na wiosnę, roślina więc ta unika zmian klimatycznych w miesiącach zimowych. Prócz tego klimat Wielkiéj Brytanii więcéj sprzyja uprawie jęczmienia niż żyta, w końcu dodać jeszcze należy, że fizykalny skład roli w Stackyard więcéj odpowiada jęczmieniowi niż żytu.

Niżéj zamieszczona tabelka uwydatnia nam doświadczenie dokonane nad uprawą jęczmienia w dziesięcioleciu od 1877 do

1886 r. Parcelle odpowiadają w zupełności parcellom, obsianym pszenicą, otrzymały one też taki sam nawóz.

Sprzęty przeciętne jęczmienia z hektara (1877—1886):

Numer parcelli	Sprzęty najwyższy	Sprzęty najniższy	Sprzęt średni pomiędzy najwyższym a najniższym	Sprzęt przeciętny	Sprzęt słomy
	hektolitr.	hektolitr.	hektolitr.	hektolitr.	kwintali
I	30 54	17,14	23 89	24,14	19,61
VII	29 91	11 68	20,83	20,66	17.10
IV	30.18	10,60	20,39	20.93	16,95
II	45,97	24,34	35 21	35.39	29,19
III	46 34	19,30	32 87	36,28	31,54
V	46.70	25,78	36,20	38 62	32.80
VI	52 30	24,50	38.26	41,32	37,82
VIII b	56.19	27,66	41.95	45,98	42,05
VIII a	41 68	23,80	32 78	38,23	26,52
IX b	60,00	33,23	46.62	47,87	31.26
IX a	33,41	33 86	24,19	30,98	20,78

W ogóle wyniki doświadczeń przeprowadzonych przez pp. Lawes'a i Gilbert'a w owém dziesięcioleciu odnośnie do uprawy pszenicy i jęczmienia są następujące: Zarówno przy uprawie jęczmienia jak pszenicy dodatek nawozów mineralnych bez azotu nie przyczynił się wcale do podniesienia sprzętów. Przeciwnie zaś, użycie soli amoniakalnych i azotanu, które podwyższyło sprzęt pszenicy tylko o 6 hektolitrów na hektarze, spowodowało wzrost sprzętu jęczmienia o 14.27 i o 15,26 hektolitrów. Ten ogromny stosunkowo wzrost wydajności na korzyść jęczmienia przez nawozy azotowe tłómaczy się odmiennym charakterem korzonków tych dwóch roślin. Wiadomo, że pszenica wymaga roli pełnéj, zwięzłéj; korzenie jéj zapuszczają się głęboko w podglebie, jęczmień natomiast lubi grunt pulchny, a korzenie téj rośliny czerpią pożywienie tuż pod powierzchnią ziemi.

W Stackyard, wierzchnia właśnie warstwa ziemi posiada najwięcéj urodzajności; składniki fosforne i potassowe znajdują się w niéj w dostatecznéj dla pokarmu roślin ilości; ztąd też dodatek ich nie podnosi sprzętu, wyżéj niż o 2 7 do 5.38 hektolitrów, podczas gdy wydajność wzrasta o 14 do 15 hektolitrów przez dodatek nawozów azotowych. We wszystkich tych wypadkach u jęczmienia azotan spowodował wyższe tak w ziarnie jak i słomie sprzęty niż sole ammoniakalne, podczas gdy u pszenicy azotan przyczynił się wprawdzie do najwyższego sprzętu słomy, na sprzęt jednak ziarna tego samego nie wywierał wpływu.

Dziwném na pierwszy rzut oka zdawaćby się mogło, że pszenica bez nawozu wydała tylko 15 hektolitrów, podczas gdy sprzęt jęczmienia uprawianego w tych samych warunkach dochodził do 20 hektolitrów. Lecz objętość nie jest dostatecznėm kryterium przy ocenianiu wartości sprzętu. Jeśli w miejsce objętości sprzętu postawimy jego wagę, zmieni się położenie rzeczy. Stwierdzimy wtenczas bardzo nieznaczną różnicę w sprzęcie rozmaitych roślin, wyprodukowanym przez rolę w ten sam sposób nawożoną.

Porównywając w tabellach najwyższe sprzęty tych dwóch roślin widzimy, iż sprzęt jęczmienia wydał 13 hektolitrów więcéj z hektara niż sprzęt pszenicy. Jeśli teraz zliczymy wagę ziarna i słomy, to znajdziemy, że parcella pszenicy wydała 8,018 kilogramów. parcella jęczmienia 7,928 kilogramów; otrzymujemy więc nieznaczną różnicę 90 kilogramów. Przekonywamy się więc, że nawóz w obudwóch wypadkach wydał ten sam prawie rezultat. Różnice, które spostrzegamy, polegają więc jedynie we własnościach specyalnych roślin, z których jedno w porównaniu z drugą wydaje więcéj słomy (pszenica) niż ziarna. *A. R.*

Kiedy należy rozpoczynać sprzęt zboża?

Odpowiedź na powyższe pytanie nie jest tak łatwa, jakby się na pierwszy rzut oka zdawać mogło. Przed rozpoczęciem żniwa rozmaite warunki uwzględnić nam trzeba. Równocześnie zważać potrzebujemy na rozwój ziarna, gatunek zboża, stosunki meteorologiczne, wielkość obsianego obszaru i siły roboczéj, któremi w gospodarstwie naszém rozporządzać możemy. Podług tego, który z tych wyżéj wymienionych warunków zdaniem naszém przeważa, przystępujemy do sprzętu. Spotykamy też z téj przyczyny u rolników naszych najrozmaitsze pod tym względem zapatrywania; jedni zaczynają kosić zboże, gdy jeszcze niezupełnie dojrzało, i zostawiając je dłuższy czas w polu pozwalają mu w ten sposób dojrzewać; inni znów dbają o jak najlepsze wykształcenie ziarna, przystępują dopiero wtenczas do sprzętu, gdy zboże jak najzupełniéj jest dojrzałe. Tak jeden jak drugi system, t. j. tak za rychłe, jak za późne sprzątanie zboża jest, jak to niżéj udowodnimy, nieracyonalne, bo rolnika na wszelkie narazić może straty.

Przy dojrzewaniu zboża cztery peryody dokładnie rozróżnić można. W pierwszym peryodzie pole po części jeszcze wygląda zielone. Zboże bowiem dojrzewa od dołu. Podczas gdy dolne części rośliny żółtą przybierają barwę, górne zupełnie prawie jeszcze są zielone; również i listki żółkną z dołu ku górze. Ziarna przedstawiają się na zewnątrz zielono, gdy tymczasem w środku mleczną zawierają substancyę; mleczna ta substancya powstaje przez to, iż ciało mączne (eudospermum), które dotychczas było wodniste, przez dowóz mączki staje się mleczném. Podczas tego peryodu dojrzewania posiada ziarno w stanie świeżym największą objętość; jest ono na zewnątrz już zupełnie wykształcone, ponieważ jednakowoż do środka dochodzą jeszcze ciągle suche składniki, ziarno przy dalszém dojrzewaniu traci prawie jedną trzecią swéj objętości; szczególnie znaczny jest dowóz krochmalu: 100 ziarn pszenicy zawierają w tym peryodzie 2,4 gramów krochmalu, w późniejszych 3,5 gramów. Zdolność kiełkowania już jest w tym peryodzie w najważniejszych częściach rozwinięta, ale niezupełnie jeszcze ukształtowana. Ziarno więc sprzątnięte w tym stanie dojrzałości posiada wprawdzie zdolność kiełkowania, ale to kiełkowanie nie jest tak niezawodném, jak przy zbożu więcéj dojrzałém.

W drugim peryodzie dojrzewanie zboża ma wygląd żółty, kłosy, łodygi liście również są żółte. Ziarno traci zupełnie zielonawy kolor. Zawartość ziarna staje się teraz zwięźlejszą; łupina twardnieje, a ze środka ku ścianom uchodzi powoli z ziarna wszelka wilgoć. Jest to peryod, w którym ziarno łatwo złamać można przez paznogieć. Łamanie to ziarna przez paznogieć, jako oznaka dojrzałości, znane jest każdemu rolnikowi; oznacza to zarazem z wszelką dokładnością chwilę, w której kończy się wszelki rozwój ciała mącznego. Objętość ziarna zmniejsza się teraz znacznie w skutek wysychania.

Przy znacznym upale i długotrwałéj suszy następuje trzeci peryod dojrzewania. Liście przybierają kolor brunatny i zwijają się w trąbki. Ziarno łatwo wylatuje z kłosa; w skutek bezustannego wysychania zmniejsza się coraz bardziéj objętość ziarna, i nastaje okres, w którym można wprawdzie zgiąć ziarno, ale nie można go złamać. Nazywa się to, iż ziarno staje się giętkie. Również zmienia się kolor ziarna, odnośnie do gatunku, jest on jaśniejszy lub ciemniejszy.

W ostatnim peryodzie dojrzewania ziarno znów się daje złamać, ale złamanie wymaga teraz znaczniejszego natężenia, łamie się teraz twardo. Przez wpływ powietrza, słońca i słoty, przybiera teraz słoma ciemniejszą, zieloną, lub zielonawo-żółtą barwę, kruszy się łatwo, kruchość ta udziela się nawet kłosom. Wiele kłosów obłamuje się już przy samém koszeniu, a więcéj jeszcze pomimo największéj ostrożności przy dalszych robotach. Ziarno sypie się samo z siebie z kłosów. Strata w tym wypadku jest bardzo znaczną, wynosi niejednokrotnie podwójny, albo nawet potrójny siew. Przytém ziarno nie polepsza się wcale przez tak długie pozostawanie w polu, chociaż z drugiéj strony przy pogodzie nie pogorsza się także jego jakość, podczas deszczów jednakowoż wyrasta w tym peryodzie ziarno o wiele łatwiéj w kłosach, niż w każdym z poprzednich.

Bardzo rozpowszechnione pomiędzy rolnikami spotykamy mniemanie, iż zewnętrzna łupinka dojrzałego w wysokim stopniu zboża, przez dłuższe na nią działanie światła słonecznego grubieje nienaturalnie, kosztem wewnętrznego składnika mącznego. Zdanie to jest zupełnie mylne; wewnętrzna bowiem substancya ziarna zupełnie już w tym czasie jest wykształcona i nie da się zmienić wpływem słońca, również nieuzasadnione jest twierdzenie, iż pszenica w skutek długiego pozostawania w kłosie staje się kamionkowatą. Najlepiéj przekonamy się o tém z następnego obrachunku.

Na 1000 ziarn, które sprzątnięto:

20 lipca w 1-ym peryodzie dojrzewania przypadało

	401	mącznych	599	kamionk.
23 lipca w 2-gim „ „	475	„	524	„
28 lipca w 3-cim „ „	414	„	586	„
3 sierp. w 4-ym „ „	431	„	569	„

Próby te wzięte z równego pola pszenicy, wykazują, iż

stosunek mącznych do kamionkowatych ziarn podczas różnych peryodów żniwa pozostał mniéj więcéj ten sam.

Z tego co się wyżéj powiedziało przychodzimy do wniosku, że najodpowiedniéj jest rozpoczynać żniwo w drugim peryodzie dojrzewania, t. j. w czasie, w którym ziarno z łatwością złamać się daje przez paznogieć. Naturalnie ze zwózką wstrzymać się należy, aż ziarno dostatecznie nie stwardnieje. Zwłaszcza przy ziarnie przeznaczoném do siewu wystrzegać się należy za rychłéj zwózki, w skutek bowiem zagrzania się w stodole za rychło zwiezione zboże łatwo może stracić zdolność kiełkowania.

W pierwszym peryodzie dojrzewania sprzątnięte zboże daje wprawdzie w słomie pożywnéj nader dobrą paszę, ale strata wynikająca w skutek zasychania ziarna wynosi około 30 procentów plonu; znaczniejszą jeszcze szkodę powoduje przez wysypywanie się ziarna sprzęt za nadto późny, nie mówiąc już o możliwych stratach przez łatwe bardzo w tym stanie dojrzałości wyrastanie zboża. Sprzęt jęczmienia natychmiast przy dojrzewaniu pierwszych kłosów rozpoczynać należy, nie można czekać na dojrzewanie późniejszych; słoma bowiem jęczmienia tak jest krucha, iż przy dłuższéj cokolwiek suszy wielkie przez obłamywanie się kłosów ponieślibyśmy straty. Zupełnie przeciwnie dzieje się z owsem. Jest to roślina, która ze wszystkich najnierówniéj dojrzewa, i to do tego stopnia, iż nietylko pojedyncze rośliny jednego pola, lecz nawet poszczególne ziarna jednego kłosa w nierównym dojrzewają czasie. Przytém uwzględnić należy, że przy owsie najcięższe ziarna, nie tworzą się jak u innych roślin, w środku, lecz na wierzchu kłosa. Aby więc otrzymać dobre i ciężkie ziarno, trzeba sprzęt owsa rozpocząć cokolwiek późniéj, choćbyśmy nawet przez wysypywanie się ziarna ponieść mieli niejakie straty. *K. P.*

Program

wystawy wyrobów z drzewa, metali, wyrobów ceramicznych i hutniczych, oraz zabawek dziecinnych, mającéj się odbyć w Muzeum Przemysłu i Rolnictwa w Warszawie.

Część ogólna.

§ 1. Wystawa otwiera się dnia 1-go listopada i trwać będzie do 31-go grudnia 1888 r. włącznie.

§ 2. Celem wystawy jest zapoznanie publiczności ze stanem fabrykacyi krajowéj przedmiotów programem objętych.

§ 3. Wystawa podzieloną będzie na pięć działów tytułem objętych, z odpowiedniemi poddziałami, niżéj w części specyalnéj niniejszego programu wskazanemi.

§ 4. Deklaracye, celem przyjęcia udziału w wystawie, mają być przez ewentualnych wystawców nadesłane do Zarządu Muzeum, poczynając od dnia 20 sierpnia, najpóźniéj do dnia 20 października 1888 r. Po szematy deklaracyi należy się zgłaszać do Zarządu Muzeum (Krakowskie Przedmieście 66) osobiście lub piśmiennie z nadesłaniem marki pocztowéj.

§ 5. Zadeklarowane przedmioty mają być dostarczone do gmachu Muzeum, poczynając od d. 20 do 30 października r. b., gdyż w przeddzień otwarcia wystawy, żaden przedmiot na wystawę przyjętym nie będzie.

§ 6 Po zamknięciu wystawy przedmioty mają być przez wystawców zabrane w przeciągu dni pięciu; w przeciwnym razie przechodzą na własność Muzeum.

§ 7. Miejsca zajmowane przez wystawcę na jego okazy opłacane będą zarządowi Muzeum w stosunku 1 rubla za łokieć kwadratowy.

§ 8. Dla osądzenia względnéj wartości przedstawionych okazów, zarząd Muzeum zaprosi komplety sędziów złożone z odpowiednich specyalistów, a na zasadzie ich piśmiennych wymotywowanych sprawozdań, komitet Muzeum przyzna odpowiednie nagrody.

§ 9. Nagrody przyznawane będą: w dyplomach zasługi, w dyplomach uznania; w medalach: złotych, srebrnych i bronzowych i listach pochwalnych.

§ 10. Wystawcom zarząd Muzeum wyda imienne bilety wolnego wejścia na wystawę przez cały czas jéj trwania. Osobie zaś wskazanéj przez wystawcę do utrzymania porządku i pilnowania jego wystawy, wydawane będą specyalne znaki zewnętrzne, bez których w żadnym razie na wystawę dopuszczaną nie będzie.

§ 11. Przedmioty znajdujące się na wystawie nie będą mogły być przez nikogo ani przerysowywane, ani kopiowane bez zezwolenia właściwego wystawcy i zarządu Muzeum.

§ 12. Do konkursu kwalifikują się wyroby jedynie krajowe przez wystawców wytworzone. Wyroby zaś zagraniczne mogą być na wystawę przyjęte, lecz tylko po za konkursem.

Część specyalna.

Dział I. Wyroby z drzewa.

Wyroby stolarskie, rzeźbiarskie i tokarskie.

1. Meble salonowe, gabinetowe, buduarowe, biblioteczne, stołowe, garderobiane i sypialniane, wraz z instrumentami muzycznemi, jak fortepiany i pianina.
2. Meble gięte.
3. Wyroby stolarskie budowlane jak: drzwi, oddrzwia, szalungi framug okiennych, wewnętrzne okiennice, posadzki i t. p.
4. Wyroby galanteryjne drzewne.
5. Naczynia i sprzęty kuchenne i gospodarcze.
6. Wyroby koszykarskie, a mianowicie: wózki dziecinne, kołyski, etażerki, żardynierki i mniejsza galanterya korzykarska.

Z większych garniturów mebli, mają być przedstawione w jednym lub dwóch okazach każdego rodzaju.

Meble w ogóle odznaczać się mają poprawnością rysunku i dobrém wykończeniem. Instrumenta zaś muzyczne salonowe, prócz tego i wewnętrznemi swemi zaletami.

Dział II. Wyroby z metali.

1. Narzędzia i przyrządy fizyczne, używane do zwykłych potrzeb, jak: barometry, areometry, termometry, oerometry, manometry.
2. Narzędzia dissekcyjne, jak mikrotomy.
3. Narzędzia chirurgiczne i opatrunkowe.
4. Wyroby nożownicze do użytku domowego i ogrodnicze, noże, widelce, nożyczki, brzytwy, sekatory i t. p.
5. Wyroby pieczętarskie i grawerskie.
6. Wyroby ślusarskie zwyczajne, jak różnego rodzaju okucia, zamki wewnętrzne, kłódki, łzasówki, wędzidła, strzemiona, obrączki i t. p.
7. Wyroby ślusarskie galanteryjne.
8. Wyroby z drutu, jak różne tkaniny, igły, szpilki, wędki, klatki i t. p.
9. Sprzęty domowe ze wszelkich metali i naczynia kuchenne, pralniane, polewaczki, samowary, czajniki, tace, kandelabry, lichtarze, lampy, żerandole, zegary i t. p.
10. Wyroby puszkarskie: broń palna i sieczna.
11. Modele machin, motorów i konstrukcyj budowlanych wyrobione z metali.

Dział III. Wyroby ceramiczne.

1. Porcelana zwyczajna i ozdobna, gładka i malowana, wraz z materyałem do niéj użytym (kaolinem).
2. Fajans zwyczajny i ozdobny wraz z materyałem, z którego został wyrobiony.
3. Majoliki.
4. Terrakoty.
5. Okazy ozdobnych kafli, oraz gzemsów i ozdób do pieców.
6. Naczynia kamienne i gliniane do użytku domowego.
7. Ample i doniczki do roślin.
8. Cegła, dachówka i rury drenowe.

Dział IV. Wyroby hutnicze.

1. Okazy szkła zwyczajnego i kolorowanego w taflach wraz z materyałem do wyrobu użytym.
2. Okazy szkła lustrzanego i same lustra.
3. Naczynia szklanne wszelkiego rodzaju, proste, szlifowane i rżnięte, białe i kolorowe.

Dział V. Zabawki dziecinne.

1. Zabawki dziecinne wszelkiego rodzaju.

Sprawozdanie tygodniowe.

Bank Kredytowy Donimirski, Kalkstein, Łyskowski i Sp. w Toruniu.

Toruń dnia 18 czerwca 1888 r.

W ubiegłym tygodniu mieliśmy pogodę przeważnie piękną. W piątek i sobotę deszcz.

Usposobienie targów zbożowych było i w tym tygodniu nader słabe.

W Nowym-Yorku nie uległy ceny pszenicy prawie żadnéj zmianie, interes jednakże był bardzo niewielki z powodu zupełnego braku chęci do kupna. Wywóz pozostał dość znaczny, to też zapasy kontrolowane zmniejszyły się o ¾ miliona buszli i wynoszą obecnie 25,730,000 buszli pszenicy w stosunku do 42,112,000 przed rokiem.

W Anglii powietrze znacznie się ociepliło, a narzekania na zły stan zasiewów ucichły. Wielkie dowozy z Ameryki, Indyj i południowéj Rossyi niekorzystnie na ceny zboża wpływały. Ze wszystkich miejsc podają notowania o ½ szyl. niższe.

We Francyi stan zasiewów pozostał bez zmiany. Na targach zbożowych panował wielki spokój. Wielkie zaofiarowanie ziarna zagranicznego spowodowało niższe notowania.

W Belgii i Hollandyi znacznie niższe notowano ceny, po których kontraktowano już zboże z nowego zbioru na dostawy późniejsze.

Na targach naszych sytuacya nic się nie zmieniła, pokupu niema żadnego, mimo że producenci do wszelkich są skłonni ustępstw.

Płacono za 1000 kilogramów	w hol. fun.	Marek	Rub. za pud przy kursie 175
Pszenica transito	118—133 fun.	105—120	0,95—1,12
krajowa pstra	120—128 „	140—150	
krajowa „	126—131 „	150—155	
krajowa jasna	120—126 „	145—155	
krajowa wybor.	128—133 „	155—160	
Żyto transito	115—125 „	60— 65	0,56—0,60
krajowe	115—124 „	100—105	
	126—128 „	108—110	
Jęczmień tranzyto		70—100	0,65—0,93
„ krajowy		95—115	
Owies ruski tranzyto		60— 75	0,56—0,70
„ krajowy		100—112	
Groch tranzytowy		75—110	0,70—1,02
„ na paszę		100—110	
„ kuchenny		110—125	
„ Victoria		110—130	
Rzepak transito		170—180	1,58—1,67
Rzepak grubo ziarnisty świeży suchy		185—192	
Rzepik świeży suchy		180—190	
Łubin niebieski		40— 50	0,37—0,47
„ żółty		50— 60	0,47—0,56
Wyka czarna	za 50 kilogr.	60— 80	0,56—0,74
Kuch rzepakowy	za 50 kilogr.	5,00—5,30	0,93—1,99
Kuch lniany	za 50 kilogr.	5,10—5,30	0,95—1,99
Otręby pszenne	za 50 kilogr.	2,80—3,00	0,52—0,56
Otręby żytnie	za 50 kilogr.	3,00—3,20	0,56—0,59
Koniczyna czerwona	za 50 kilogr.	15—30	2,80—5,58
„ biała		15—30	2,80—5,58
Tymotka		20—26	3,72—4,83

W Hamburgu targi na okowitę słabe, ceny obniżyły się o 1 markę. Płacono:

	marek	co odpowiada franko Aleksandrowo po potrąceniu wszelkich kosztów i wartości beczki za wiadro 80%. kop. przy kursie 175.
loco bez beczki marek	16½	30
w beczk. kontrak. loco	20½	33
na czerwiec	20½	33
na czerwiec-lipiec	21	35
na lipiec-sierpień	21	35
na sierpień-wrzesień	21¼	36
na wrzesień-październik	21¾	38

Dzisiejsze kursa berlińskie.

Ruskie banknoty	178.75	Mrk.
Pszenica na czerwiec-lipiec	165.75	„
na wrzesień-październik	168.75	„
Nowy-York	93.25	„
Żyto loco	129.00	„
czerwiec-lipiec	128.50	„
lipiec-sierpień	128.75	„
wrzesień-październik	131.75	„
Olej rzepakowy na czerwiec	47.40	„
wrzesień-październik	47.50	„
Okowita loco	—.—	„
70 mr. na opłatę konsumcyjną	33.20	„
na czerwiec-lipiec	33.60	„
na sierpień-wrzesień	33.70	„

Ceny średnie w Warszawie ze źródła urzędowego

ZA CZAS OD 16 DO 23 CZERWCA.

	Cena średnia		Cena średnia
Pszenica korzec	6.15	Kapusty głowa kop.	4—7
Żyto „	3.95	Kartofli korzec rub.	2.10—2.70
Owies „	2.30	Buraków korzec kop.	1.80
Jęczmień „	3.37½	Sól pud kop.	45—48
Gryka „	4.50	Pieprz funt kop.	54
Groch polny „	5.40—6.15	Octu zwyczajnego kw. „	5
Rzepaku letniego „	8.00	„ stołowego „ kop.	10
Rzepak zimowy „	9.00	Spirytus czysty wiadro	11.50
Wół najlepszy rub.	113.—	Spirytus 78 pr. „	8.65
„ średni „	95.—	Okowita 40 pr. „	4.55
Wołowina polędwica f. k.	18—22	Wódka 10 pr. „ rub.	8.65
Cielęcina „	10—12	„ 6 pr. szum. „ „	4.55
Wieprzowina „	12—15	Siemie lniane garniec kop.	20
Baranina „	10—15	Siemie konopne „ „	18
Łój wołowy „	12—14	Chmiel krajowy pud rub.	28
Słonina „	15	„ zagraniczny „	38
Sadło świeże funt kop.	15	Świece stearyn. funt kop.	25
Smalec wieprzowy funt kop.	20	Drzewo twar. sąż. kub. rub.	15.50
Indyk żywy rub	3.00	„ opał. sosn. za sąż. kub. zawier. 182½	
Indyk bity „	3.00	ang. stóp kub. rub.	13.00
Perliczka żywa kop.	1.00		
Kaczka bita kop.	60	Piwo zwycz. wiadro kop.	50
Kura „ kop.	60	„ bawarskie „ rub.	1.00
Kasza pszenna za czetw.	20.—	Olej lniany pud „	4.70
„ perłowa „ rub.	20.—	„ konopny „ „	5.50
„ grycz. drob. „ „	18.00	„ rzepakowy „ „	4.75
„ „ zwycz. (za czetw. mającą 8 pud. wagi)	11.20	„ oczyszczony „ „	5.40
„ jęczmienna (za czetw. mającą 8 pud. wagi)	7.60	Wosk funt kop.	57½
„ jaglana (za czetw. mającą 8 pud. wagi)	9.30	Mydło zwyczajne „ „	10— 12
„ owsiana (za czetw. mającą 8 pud. wagi)	13.00	Mydło szare „ „	9
Mąka żytnia razowa pud	90	Płótno konopne arsz. „	20
Mąka żytnia pytlowa „	1.20	Płótno lniane „ „	25
„ pszenna zwycz. „	1.70	Len pud rub.	8.00
„ „ krupcz. „	2.40	Konopie „ „	6.00
„ gryczana „	1.10	Skóra końska sztuka	5.25
„ ziemniaczana „	2.15	Skóra wołowa „	11.00
Otręby żytnie pud kop.	60	Skóra cielęca „	1.50
„ pszenne „ „	60	Stal krajowa pud	5.60
Chleb żytni funt „	3¼	Stal angielska „	10.40
„ sytny „ „	2¼	Żelazo kute „	2.10
„ pszenny „ „	6¾	„ walcowane „	1.90
„ lepszy „ „	7½	Węgiel kam. kraj. pud kop.	16
Mleko świeże garniec kop.	30	Koks z fabryki gazu z dostawą korzec kop.	77½
„ zbierane „ kop.	18		
Masła świeżego funt kop.	25—35	Węgiel angielski czetwiert'	1.80
„ solonego funt „	25—30	Nafta kaukazka garniec kop.	26
Śmietany kwarta od k.	20—25	Płacono za dzień roboty wyrobnikowi kop.	65
Cukier kostkowy funt kop.	12½		
Kawa funt kop.	60—70	Wyrobnikowi z koniem rub.	2.50
Jaj kopa kop.	80—85	Wyrobnikowi z 2 końmi	3.50

W drukarni Gazety Warszawskiéj.—Дозволено Цензурою—Варшава 13 (25) Іюня 1888.